

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

25 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma, Anatolie Țurcan, Elena Cobzac,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către inculpatul Ciubotaru Grigore, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2018, în cauza penală în privința lui

Ciubotaru Grigore XXXXX, născut la XXXXX, originar și locuitor al XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 08.09.2016 - până la 05.02.2018

instanța de apel:

de la 21.02.2018 - până la 14.03.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 11.06.2018 – până la 25.09.2018

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală, legal executată.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza materialelor cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 februarie 2018, procesul penal privind faptul comiterii de către Ciubotaru Grigore a infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, a fost încetat.

Prin aceeași sentință, Ciubotaru Grigore a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 78¹ Cod contravențional și a fost liberat de răspundere contravențională în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Ciubotaru Grigore la 16.04.2016, aproximativ în jurul orelor 13:20, în timp ce se afla în blocul locativ care este amplasat în mun. Chișinău, str. Grădinilor nr.60, a inițiat un conflict cu soția sa, Conișescu Maria, numind-o cu cuvinte necenzurate, după care i-a aplicat ultimei lovituri cu mâna pe suprafața corpului, cauzându-i în rezultat, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 1741/D din 27.06.2016, traumă craneo-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, edem al țesuturilor moi la nivelul feței, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, ce condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară. Provocarea leziunilor corporale prin mutilare sau în rezultatul căderii corpului din poziție verticală în lipsa altor leziuni pe părțile proeminente ale corpului, este puțin probabil.

3. Împotriva sentinței, pronunțată integral la 05 februarie 2018, la data de 13 februarie 2018 a declarat apel procurorul în Procuratura Rîșcani, Carajeleascov Cristina, care a solicitat casarea integrală a sentinței din motivul ilegalității acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ciubotaru Grigore, să fie recunoscut culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin.(1) lit. a) Cod penal cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, și cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, executarea pedepsei să fie suspendată condiționat pe un termen de 2 ani.

3.1. În motivare, apelantul a invocat că, prima instanță a efectuat o interpretare eronată a probelor, denaturând conținutul lor, fără a aprecia multilateral și obiectiv probele prezentate în cadrul cercetării judecătorești. A susținut că, acuzatorul de stat care a participat la examinarea cauzei în cadrul susținerilor verbale, a dus instanța de judecată în eroare, solicitând încetarea procesului penal în privința inculpatului, bazându-se pe modificările operate prin Legea nr. 196 din 28.07.2016, pe motiv că fapta constituie contravenția prevăzută la art. 78¹ Cod contravențional, cu liberarea inculpatului de sancțiune pe motivul expirării termenului de prescripție, or, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 1741/D din 23.06.2016, s-a constatat trauma crainico-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală; edem al țesuturilor moi la nivelul feței, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele

indicate, condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară. Luând în considerație localizarea anatomică și caracterul morfologic al leziunilor corporale depistate, producerea acestora în rezultatul căderii corpului din poziție verticală în lipsa altor leziuni pe părțile proeminente ale corpului este puțin probabil. Regiunile anatomice unde sunt localizate leziunile corporale depistate sunt accesibile pentru mână proprie.

A invocat că, vătămarile corporale care au fost stabilite prin raportul de expertiză se cataloghează a fi ușoare, însă atât acuzatorul de stat, cât și instanța de judecată fac referire la vătămări neînsemnate, fapt ce nu corespunde concluziei expertului judiciar medico-legal. Totodată, consideră că, instanța de judecată a fost părtinitoare la emiterea sentinței și în rezultatul recalificării faptei inculpatului Ciubotaru G. conform art. 201¹ alin. (1) Cod penal a încetat procesul penal, motivând că prin legea nr. 196 din 28.07.2016 a fost înlăturat caracterul prejudiciabil al faptei, adică faptul că lipsește urmarea prejudiciabilă, însă raportul de expertiză medico-legală nr. 1741/D, indică expres faptul că vătămarile se califică fiind ușoare.

A susținut că, instanța de judecată a examinat superficial prezenta cauză, nefiind analizată gravitatea agresiunii la care a fost supusă partea vătămată Conișescu M. și pericolul violenței, precum și faptul că nu a fost aplicată o pedeapsă echitabilă în privința lui Ciubotaru G., cu scopul de a-1 împiedica să comită acte de violență pe viitor, de asemenea instanța de fond, nu a dat o apreciere corectă circumstanțelor faptice, eronat a recalificat fapta inculpatului și a încetat procesul penal și procesul contravențional, prin ce a pronunțat o sentință ilegală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2018, a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

Ciubotaru Grigore a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod Penal și în baza acestei Legi, i-a fost numită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (un) an, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 90 Cod penal, i-a fost suspendată condiționat executarea pedepsei pe un termen de probațiune de 1 (un) an.

4.1. Motivând soluția emisă, instanța de apel, a susținut că a analizat în ansamblu probele cauzei prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și

coroborării lor, care au permis instanței de apel de a concluziona despre existența în acțiunile inculpatului Ciubotaru G. a indicilor infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, potrivit elementelor constitutive: „Violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată verbal și fizic, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale”.

Instanța de apel, în urma audierii participanților la proces și verificării legalității și temeiniciei sentinței atacate, pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și probelor cercetate, prezentate instanței de apel, precum și probelor administrate de instanța de fond, cercetate suplimentar în ședința instanței de apel, a constatat cu certitudine faptul că, Ciubotaru Grigore la 16.04.2016, aproximativ în jurul orelor 13:20, în timp ce se afla în blocul locativ care este amplasat în mun. Chișinău, str. Grădinilor nr.60, a inițiat un conflict cu soția sa Conișescu Maria, numind-o cu cuvinte necenzurate, după care i-a aplicat ultimei lovituri cu mâna pe suprafața corpului, cauzându-i în rezultat, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 1741/D din 27.06.2016, traumă craneo-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, edem al țesuturilor moi la nivelul feței, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, ce condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară. Provocarea leziunilor corporale prin mutilare sau în rezultatul căderii corpului din poziție verticală în lipsa altor leziuni pe părțile proeminente ale corpului este puțin probabilă.

Astfel, instanța de apel, a încadrat acțiunile inculpatului conform prevederilor art. 201¹ alin. (1) Cod penal, în vigoare la momentul comiterii faptei, și anume „Violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată verbal și fizic, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale”

Instanța de apel a menționat că, cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor, iar instanța de fond a dat o apreciere greșită și eronată probelor administrate.

În ședință, inculpatul nu s-a prezentat, însă instanța de apel a reținut declarațiile ultimului, date în cadrul urmăririi penale și în instanța de fond. În pofida faptului că, inculpatul Ciubotaru G. nu și-a

recunoscut vina, instanța de apel, a considerat că vinovăția acestuia a fost demonstrată integral prin probele acumulate legal în cadrul urmăririi penale, care au fost examinate în instanța de judecată și recercetate și verificate în cadrul instanței de apel.

Concomitent, instanța de apel a criticat referirea primei instanțe la faptul că în ședința de judecată nu și-a găsit confirmare învinuirea adusă inculpatului Ciubotaru Grigore în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, considerând că acțiunile comise de către Ciubotaru Grigore, au o gravitate mai redusă decât infracțiunea și încadrând acțiunile lui în temeiul prevederilor art. 78¹ Cod contravențional, deoarece prin acțiunile sale inculpatul a comis o contravenție.

În acest sens, instanța de apel a reținut că la emiterea sentinței de încetare a procesului penal din motivul că fapta constituie o contravenție, prima instanță a dat o apreciere eronată circumstanțelor de fapt stabilite în cadrul cercetării judecătorești.

Cu privire la calificarea faptei, instanța de apel a descris procesul de încadrare juridică a faptei reținute în sarcina inculpatului Ciubotaru Grigore în componența de infracțiune prevăzută de art. 201¹ alin. (1) Cod Penal, bazându-se pe probele administrate la caz dintre care sunt: declarațiile părții vătămate Conișescu M. care au fost confirmate și prin procesul-verbal de confruntare dintre Ciubotaru G. și Conișescu M., și raportul de constatare medico-legal nr. 1121 /D din 04.05.2016, potrivit căruia în rezultatul examenului medico-legal al documentelor medicale a cet. Conișescu M. s-a constatat traumă craneo-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, edem al țesuturilor moi la nivelul feței care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare ușoară.

Sub acest aspect, instanța de apel nu a reținut alegațiile apărătorului inculpatului în instanță, precum că inculpatul nu a aplicat careva lovituri lui Conișescu M., or, acest fapt este în contradicție cu toate materialele cauzei.

Instanța de apel, a luat în considerație concluzia raportului de constatare medico-legal nr. 1121 /D din 04.05.2016 și în acest context a considerat că nu poate fi reținută poziția instanței de fond, potrivit căreia acțiunile inculpatului Ciubotaru Grigore urmează a fi recalificate în prevederile art. 78¹ Cod contravențional, or, în speță nu sunt întrunite elementele constitutive ale contravenției menționate și anume existența

vătămarilor corporale neînsemnate, deoarece potrivit raportului menționat supra, vătămarile corporale depistate la Conișescu M., sunt calificate ca vătămări corporale ușoare.

Instanța de apel a menționat că, argumentele reținute ca motivație în sentință sunt declarative și nefondate, fără careva suport probatoriu, care contravin probelor administrate și cercetate în ședința instanței de fond și verificate în ședința instanței de apel.

Analizând în ansamblu totalitatea probelor administrate și cercetate în cadrul întregului proces penal, instanța de apel a considerat că vinovăția inculpatului pe deplin este dovedită și acțiunile lui, expuse în actul de învinuire, corect au fost încadrate în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal.

De asemenea, instanța de apel a menționat că a ținut cont de modificările operate de legiuitor prin legea nr.196 din 28 iulie 2016 la art. 201¹ Cod penal, în vigoare din 16.09.2016 și de raportul de constatare medico-legal nr. 1121 /D din 04.05.2016.

Astfel, instanța de apel a reținut că, vinovăția inculpatului Ciubotaru Grigore în comiterea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(1) Cod penal a fost confirmată fără nici un dubiu iar nerecunoașterea vinovăției de către acesta, o consideră ca o metodă de apărare și un mijloc de eschivare de la răspundere penală, întrucât afirmațiile ultimului nu au fost probate.

La aprecierea măsurii și mărimii pedepsei, instanța de apel, a menționat că a ținut cont de prevederile art. 16, 75 Cod Penal, precum și de persoana inculpatului Ciubotaru Grigore, atitudinea acestuia față de fapta comisă, absența antecedentelor penale, caracteristica pozitivă a făptuitorului, considerând neîntemeiată solicitarea părții acuzării privind dispunerea executării reale a pedepsei închisorii, astfel instanța de apel, a ajuns la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa cu închisoare, real, la caz fiind oportună dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei.

În acest sens, în viziunea instanței de apel, inculpatul a conștientizat urmările faptei sale, acesta anterior nu a fost judecat, infracțiunea comisă face parte din categoria infracțiunilor ușoare și prin urmare, apreciind în ansamblu circumstanțele cauzei, luând în considerație în special politica penală a statelor europene ce derivă din recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei potrivit căreia instanțele de judecată ar trebui să recurgă mai des la pedepse alternative detențiunii când este cazul, instanța de apel, a ajuns la

concluzia aplicării în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal.

5. Împotriva deciziei instanței de apel pronunțată integral la 11 aprilie 2018, la data de 10 mai 2018, a declarat recurs ordinar inculpatul Ciubotaru Grigore, care indicând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 4), 5), 8), 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei și emiterea unei nou hotărâri de achitare.

În susținerea recursului declarat, inculpatul a expus următoarele:

- nu este de acord cu decizia instanței de apel deoarece în acțiunile acestuia nu au fost întrunite elementele infracțiunii și concomitent susține că, faptei imputate i-a fost dată o încadrare juridică greșită;

- în fața instanței de judecată nu au fost prezentate probe suficiente și concludente că inculpatul a comis fapta încriminată și nu a fost demonstrat însăși existența faptei infracționale;

- sentința instanței de fond nu a fost contestată de acesta, nu din cauza că a recunoscut vinovăția, ci din considerentul că urmărire penală și contravențională în privința acestuia a fost încetată la cererea procurorului, iar inculpatul nu a dorit să provoace întinderea proceselor neplăcute și nedorite nici de el nici de fosta soție;

- despre examinarea cauzei penale în instanța de apel, nu a cunoscut și nu a fost înștiințat din cauza că citația a fost expediată de instanță, pe str. Grădinarilor și nu pe str. Grădinilor, unde are viza de reședință, iar ne cătând la faptul că, avocatul acestuia, a adus la cunoștința instanței că nu a reușit să facă legătura cu inculpatul și să comunice despre declararea apelului de către procuror și data examinării, instanța de apel a parcurs la judecarea cauzei fără audierea inculpatului;

- instanța de apel a ignorat prevederile art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, deoarece nu l-a audiat în ședință precum și pe martorul declarațiile căruia au stat la baza emiterii deciziei de condamnare, astfel încălcându-i dreptul la apărare și un proces echitabil;

- martorul XXXXX., audiat în prima instanță, a confirmat că la data de 16.04.2016 a avut loc un conflict între recurent și fosta soție, însă a declarat că nu a văzut ca inculpatul să aplice față de Conișescu M. careva lovituri, Conișeseu M. nu i-a comunicat că ultimul i-a aplicat careva lovituri și martorul a văzut cum Conișescu M. a plecat de sine stătător, fără careva urme de leziuni corporale pe față. Astfel, instanța de apel punând la baza învinuirii declarațiile unui martor nici măcar nu le-a citit și nu a dat apreciere respectivă conținutului celor declarate;

- instanța de apel a ignorat faptul că, raportul de expertiză medico-legală nr. 1741/D din 23.06.2016, care de asemenea s-a pus la baza învinuirii, se constată existența unei traume ușoare doar din cuvintele părții vătămate, constatând lipsa semnelor exterioare iar chiar și existența ipotetică a vătămarilor descrise, nu înseamnă că apariția lor poate fi imputată inculpatului cu atât mai mult că Conișeseu M., a refuzat să depună declarații în fața instanței și să mențină propria plângere;

- concluzia instanței de apel cu privire la aplicarea vătămarilor de către inculpat, este declarativă, fără demonstrarea legăturii cauzale între acțiunile reale a acestuia și consecința indicată, fără aprecierea critică a declarațiilor martorului ocular, fără analiza circumstanțelor concrete a cauzei, fără aprecierea critică a circumstanțelor în care a fost întocmit raportul de expertiză medico-legală (doar din cuvintele părții vătămate și în lipsa semnelor vizibile – reiese din textul raportului) și în lipsa declarațiilor persoanei, căreia se pretind că au fost cauzate vătămarile corporale. Astfel, în lipsa probelor de legătură cauzală directă, instanța de apel a pus la baza învinuirii o ipoteză nedemonstrată, atribuindu-i un grad de probabilitate înalt, prin ce practic a încălcat principiul prezumpției nevinovăției și interpretării în favoarea inculpatului tuturor dubiilor existente;

- la emiterea deciziei de condamnare, instanța de apel nu a avut la dosar probe suficiente și pertinente în vederea demonstrării vinovăției inculpatului;

- nu a aplicat niciodată față de nici o femeie, inclusiv față de fosta soție Conicescu M., forța fizică, și sub acest aspect susține că, instanța de apel, nu a luat în considerație faptul că, prima instanță în urma cercetării nemijlocite a tuturor probelor anexate la materialele cauzei, inclusiv comportamentului părților la proces, aprecierii critice a circumstanțelor în care a fost întocmit raportul de expertiză medico-legală, a putut să ajungă la concluzia că inculpatului poate fi imputată doar provocarea a leziunilor corporale neînsemnate și nu ușoare, or, în astfel de circumstanțe, concluzia instanței de fond privind încetarea urmăririi penale cu tragerea la răspundere contravențională în baza art. 78¹ Cod contravențional este perfect legală și întemeiată;

- susține că această mențiune nu înseamnă că a recunoscut vina în aplicarea violenței sau că acest fapt a fost demonstrat, acesta nu a comis careva acțiuni care ar putea fi calificate ca infracțiune sau contravenție și la materialele cauzei nu există nici o probă în acest sens.

6. În temeiul art. 431 alin. (1) pct. 1¹ Cod de procedură penală, procurorul în secția reprezentarea învinuirii în Curtea Supremă de Justiție, Sergiu Crijanovschi, a depus referință prin care a susținut că recursul declarat pe caz, este neîntemeiat, fiind bazat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei, nefiind indicate careva erori concrete de drept clar definite. Aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei, în alt mod decât cel care îl propune recurentul este o competență și prerogativă exclusivă și legală a acestei instanțe care nu este temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și astfel invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar este la fel lipsită de orice suport legal.

De asemenea procurorul a susținut că instanța de apel nu a comis careva erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent și decizia contestată conține motive clare și legale pe care își întemeiază soluția privind încadrarea juridică corectă a acțiunilor inculpatului.

În contextul dat, a solicitat dispunerea inadmisibilității recursului ordinar declarat, deoarece este vădit neîntemeiat.

7. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate, cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când judecata a avut loc fără participarea procurorului, *inculpatului*, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii.

Din materialele cauzei, Colegiul penal lărgit constată că respectiva cauză parvenind în instanța de apel, a fost repartizată la 21.02.2018, iar soluția a fost emisă la 14.03.2018, astfel judecarea a avut loc într-un termen restrâns, fapt ce este binevenit și este în interesul justițiabililor, însă a fost petrecută o singură ședință de judecată pentru care instanța de apel nu a dispus de dovada citării legale a inculpatului și în mod pripit a ajuns la concluzia dispunerii judecării apelului declarat de către partea acuzării în lipsa inculpatului Ciubotaru Grigore, fără a ține cont

de prevederile art. 321 Cod de procedură penală, potrivit cărora: alin. (1) „*Judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul articol.*” iar la alin. (2) „*Judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc în cazul: 1) când inculpatul se ascunde de la prezentarea în instanță; 2) când inculpatul, fiind în stare de arest, refuză să fie adus în instanță pentru judecarea cauzei și refuzul lui este confirmat și de apărătorul lui; 3) examinării unor cauze privitor la săvârșirea unor infracțiuni ușoare când inculpatul solicită judecarea cauzei în lipsa sa*”.

În contextul dat, Colegiul penal lărgit nu a stabilit la materialele cauzei nici o cerere din partea inculpatului Ciubotaru Grigore prin care ultimul ar fi solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, iar opinia avocatului Leptilov Natalia, privind posibilitatea examinării apelului procurorului prin care se solicita condamnarea inculpatului, fără participarea inculpatului pe care îl reprezenta, urma a fi apreciată critic de către instanța de apel, iar ultima la rândul său, potrivit conținutului procesului-verbal al ședinței de judecată (f.d. 162-167), nu a expus temeiurile de drept ce au stat la baza dispunerii prin încheiere protocolară a examinării cauzei în lipsa inculpatului, limitându-se la o singură frază nemotivată.

Concluzia asupra faptului că inculpatul a solicitat examinarea în lipsa acestuia, nu reiese nici din expunerea avocatului la etapa soluționării acestei chestiuni de către instanța de apel, or, avocatul a susținut că *inculpatul cunoaște că are loc ședința de judecată*, însă nu și faptul că ultimul solicită examinarea în lipsa sa.

Concomitent, analizând procedura de judecare a apelului declarat, Colegiul penal lărgit a stabilit că la materialele cauzei (f.d. 161) sunt prezente declarațiile părții vătămate Conișescu Maria care, fiind avertizată asupra răspunderii ce o poartă în conformitate cu art. 312, 313 Cod penal, a fost audiată conform regulilor prevăzute de art. 369 Cod de procedură penală. Declarațiile acestea au fost colectate și semnate separat procesului-verbal, însă din conținutul ultimului nu reiese că instanța de apel a reluat cercetarea judecătorească conform ordinii stabilite pentru prima instanță în vederea audierii participanților la proces, fapt care a fost petrecut în lipsa inculpatului, în așa fel îngăduindu-i-se accesul la aceste declarații precum și dreptul de a acorda întrebări, fapt ce reprezintă o eroare admisă de instanța de apel.

Colegiul penal lărgit constată că omisiunea judecării apelului cu participarea inculpatului a rezultat în ignorarea prevederilor art. 413

alin. (1) Cod de procedură penală – deoarece instanța de apel nu a audiat inculpatul. Mai mult, Colegiul penal lărgit constată că un martor al acuzării, a cărui declarații au stat la baza emiterii deciziei de condamnare, la fel nu a fost audiat.

Astfel de situație denotă nerespectarea dreptului inculpatului la un proces echitabil și apărare efectivă.

Potrivit principiilor nemijlocirii, oralității și contradictorialității judecării cauzei stipulate la art. 314 Cod de procedură penală, instanța de judecată, la judecarea cauzei creează părții acuzării și părții apărării condițiile necesare pentru cercetarea multilaterală și în deplină măsură a circumstanțelor cauzei.

Totodată, art. 66 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează că, inculpatul are dreptul la apărare și instanța de judecată îi asigură posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege.

Colegiul penal lărgit menționează că una din garanțiile desfășurării procesului de judecare a cauzei bazat pe principiul contradictorialității este asigurarea dreptului la apărare al inculpatului.

Analizând aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit constată că inculpatul Ciubotaru Grigore, în instanța de apel, a fost lipsit de o apărare concretă și efectivă, ignorându-se întreprinderea acțiunilor necesare de către instanță pentru asigurarea prezentării acestuia la judecarea apelului.

Colegiul penal lărgit notează că instanța de apel nu a stabilit că inculpatul lipsește nemotivat și a decis judecarea cauzei și condamnarea în absența inculpatului în lipsa unui temei legal din cele prevăzute la art. 321 alin. (2) Cod de procedură penală. Prezența inculpatului Ciubotaru Grigore la examinarea apelului era una obligatorie, deducându-se din prevederile art. 321 alin. (1) Cod de procedură penală, care este o normă imperativă, în coroborare cu prevederile art. 412 Cod de procedură penală, care la alin. (3) prevede că *„Judecarea apelului se face cu citarea părților și înmânarea copiilor de pe apel”* iar la alin. (6) *„Dacă este necesar, instanța de apel poate recunoaște prezența părților obligatorie și ia măsurile corespunzătoare pentru asigurarea prezenței lor.”* În speță nu s-a regăsit baza legală pentru dispunerea judecării apelului părții acuzării în lipsa inculpatului. În scopul asigurării examinării obiective, multilaterale și juste a cauzei, este absolut necesară prezența inculpatului în ședința judiciară cu atât mai mult, când urmează casarea unei sentințe de încetare cu pronunțarea unei sentințe de condamnare.

Conform practicii CEDO, (cauza Russu c. Moldovei, din 13 noiembrie 2008), s-a menționat că articolul 6 al Convenției, interpretat în ansamblu, garantează dreptul persoanei acuzate de a participa efectiv la procesul său penal. Acesta include, *inter alia*, nu doar dreptul de a fi prezent, dar și de a asculta și a urmări procesul (cauzele Stanford v. Regatul Unit, hotărâre din 23 februarie 1994, Seria A nr. 282-A, § 26; Barberà, Messegué și Jabardo v. Spania, hotărâre din 6 decembrie 1988, Seria A nr. 146, § 78). Acest drept face implicit parte din esența conceptului procedurii contradictorii și poate fi, de asemenea, dedus din garanțiile prevăzute în subparagrafele (c), (d) și (e) ale paragrafului 3 al articolului 6 CEDO.

Instanța de apel, examinând apelul depus, l-a admis stabilind vinovăția inculpatului, fără a-l audia asupra învinuirii aduse. Astfel, instanța de apel care a fost sesizată în cauză, în fapt și în drept a încălcat dreptul lui Ciubotaru Grigore la judecarea în mod echitabil a cauzei sale, drept ce rezultă din prevederile art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În lumina celor menționate, Colegiul penal lărgit consideră că, erorile comise nu pot fi reparate de către instanța de recurs în procesul de judecării cererii de recurs, deoarece nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale penale.

Astfel, Colegiul constată că și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurent și prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

La judecarea apelului, participarea inculpatului este obligatorie sau dispunerea judecării apelului poate fi efectuată numai prin întrunirea condițiilor legale iar nerespectarea acestei reguli constituie o eroare de drept, care se încadrează în prevederile art. 427 alin. (1) pct. (4) Cod de procedură penală.

Rejudecând cauza, instanța de apel urmează să ia în considerație cele expuse în prezenta decizie, să înlăture încălcările de lege menționate, să respecte procedura de judecare a cauzei în instanța de apel, cu înștiințarea corespunzătoare a inculpatului și asigurarea prezenței acestuia în instanța de apel, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, să verifice minuțios, sub toate aspectele, complet și obiectiv toate probele în strictă conformitate cu

prevederile art. 101 Cod de procedură penală, să supună analizei în întregime, de fapt și de drept, a declarațiilor inculpatului, părții vătămate și să emită o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. Reieșind din cele expuse, în conformitate cu art. 338, 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul *Ciubotaru Grigore XXXXX*, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2018, în propria cauză penală și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 25 octombrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac